

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

UYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 p. p. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

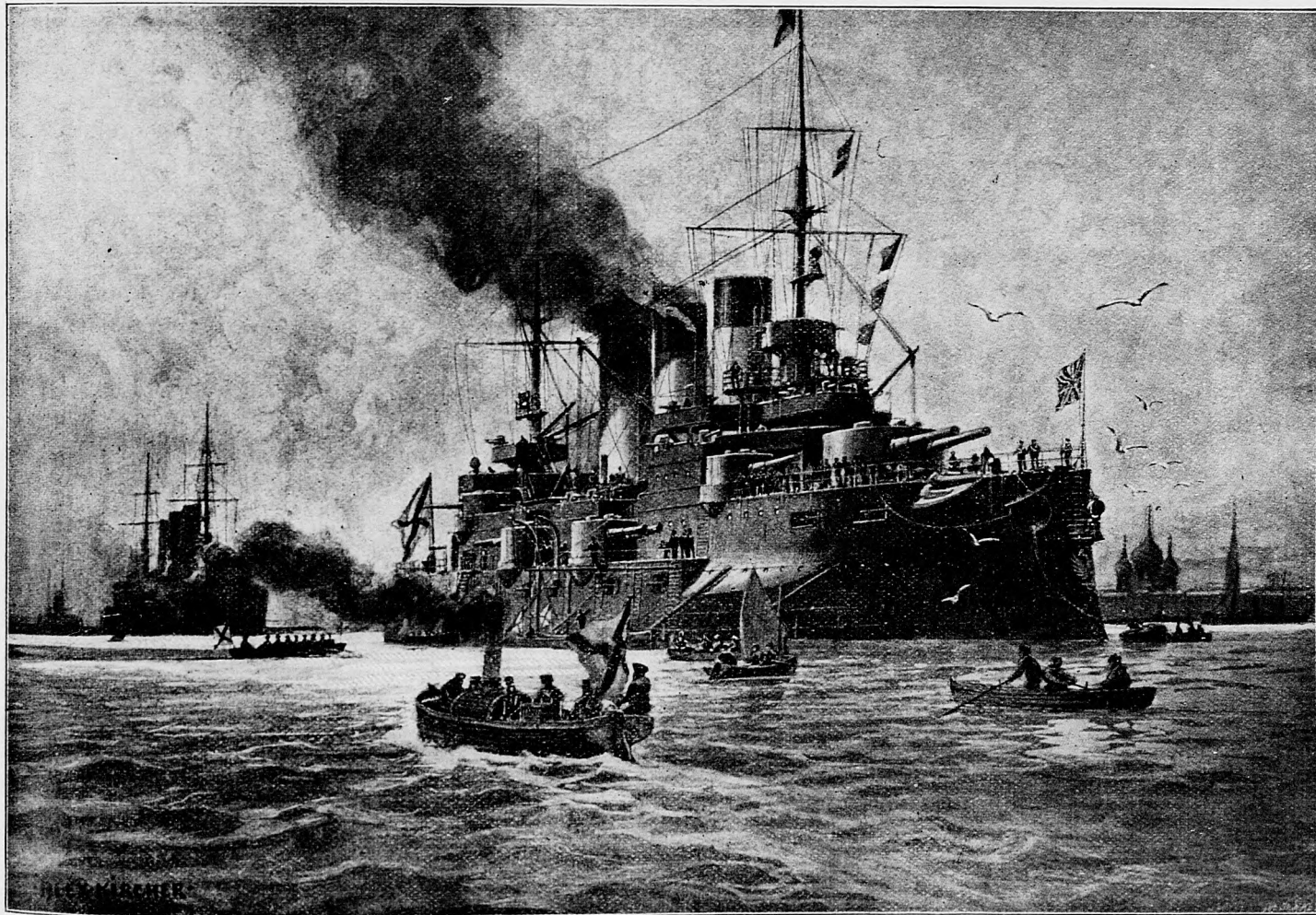
Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stípcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Prečo sa ľudová strana pripojila ku spojenej opozícii ?

Že sa ľudová strana ako politická stránka snemová, v čas posledných volieb snemových ku spojenej opozícii pripojila, to vie celý svet. Mnohí to držia za múdre a dobré, mnohým sa to zase niako nelúbi. Sú ľudia, ktorí ľudovú stránku za tento krok všemožným spôsobom podozrievajú. Jední hovoria že ostala neverná jej programu,

druhí zas roztrubujú že sa chce dostať na vládu. Takrečeno každý deň možno čítať a slyšať nové a vždy bezzákladné podozrievania, nápady a námietky na tú ľudovú stránku. Známo je ale, že osy len na mäd idú, aj to vieme že chrobač len šlachetné ovocie oblubuje. Na tú ľudovú stránku valia sa preto vo veľkých rojoch tie nenasytedelné osy a púšťa sa do nej tá pažravá chrobač, bo stránka táto v politickom a vo spoločenskom ohlade zabezpečila sebe stanovisko politické,

Japonské lode morské.

ktoré jej bár ktorá iná stránka len závideť musí. A preto aby si toto mnohými obetami a veľkými zápasmi vydobité stanovisko zabezpečila, pripojila sa ľudová stránka ku tej spojenej opozícii. Spojená opozícia je spojenie všetkých, liberalizmu a vláde protivných stránok politických. Všetky tieto politické stránky zadržaly svoj program, svoje zásady a spojily sa len ku tomu cieľu, aby už pri voľbách utlačili väčšinu vlády a kroz to krajinu oslobodily od liberalizmu. Toto sa len tak dalo previesť, keď sa všetky protivné stránky spoja a ku tomuto spojeniu musela pristúpiť aj ľudová stránka, bo veď sa o to jednalo aby liberalizmus na veky utlačený bol. Ľudová stránka naša má jej program politický a jej zásady.

Revízia cirkevno-politických zákonov, taktiež aj obrana a ochrana ešte mnohých iných kresťanských záujmov nedaly sa previesť, kým panovali liberáli. Liberáli museli teda najprv padnúť, aby ľudová stránka program jej uskutočniť mohla a preto sa pripojila ku spojenej opozícii. Viacej rúk viacej sily a skorej sa dorazí ku cieľu. Keď v dedine dom horí, nešťastlivý domkár darmo si ho hasí, keď mu druhí nepomôžu. Aj naša krajina nachodila sa v podobnom stave. Jednotlivé stránky politické samy v sebe nemohly ju oratovať, potrebná bola k tomu spojená opozícia. Tá spojená opozícia ku blahu krajiny a vo vlastnom záujme podporovala už aj pri voľbách tie politické stránky, ktoré sa ku nej pripojily. Spojená opozícia podporovala pri voľbách ľudovú stránku a ľudová stránka zas vzájomne podporovala spojenú opozíciu ku utlačeniu liberalizmu. A bolo to potrebné, bo by ináč žiadna jednotlivá stránka sama v sebe liberálov nebola mohla premôcť. To sa stať mohlo len spojením všetkých protivných stránok. Môžeme teda povedať, že sa ľudová stránka len ku tomu cieľu pripojila ku spojenej opozícii, aby konečne už raz liberalizmus so všetkým jeho riadom a sklodom vykorený bol.

Ľudová politická strana sriadená je nie ku tomu, aby sa pred svetom len obširným politickým programom honosila, lež išlo jej aj vždy s celou úprimnosťou o to, aby tento program v celom jeho obsahu aj uskutočnila a do života uviedla. Toto ale nikdy nemohla previesť, kým liberáli mali vládu v rukách. Aby týchto zručila, musela pristúpiť ku spojenej opozícii. Proti čomu bojovala a bojuje ľudová strana, to je živý koreň liberálov. Liberálna stránka a liberálne vlády žily doprosta z korrupcie. Proti tejto bojovala a bojuje ľudová stránka. A čo je to tá korrupcia? Je to ten najohavnejší vred na politickom tele jedného národa. Je to nemravnosť takého druhu, aký sa perom ani nedá opísať. Kde panuje korrupcia,

tam sa všetko za peniaze dá kúpiť. Na celom šírom svete nenie toľko úradov ako u nás. Tieto úrady postavily si liberálne vlády, aby svojich miláčkov do úradov posadily. Keď daaký mladý pán svoj otcovský majetok pregajdoval, ostal kortešom a hneď bol vymenovaný do úradu z ktorého sebe pohodlne mohol žiť. Máme preto silu i takých úradníkov, čo si v úradoch len nochtý pucujú alebo tam len novinky čítavajú, iní zas do úradu chodia mesačne len pre plat. Takýchto je sila. Proti tejto korrupcii bojovala a bojuje vždy ľudová strana. Tí páni úradníci pravda kryvým okom hľadia za to na ľudovú stranu. Aké korrupcie zvädzali liberáli pri voľbách, to nie len u nás lež už aj v cudzozemsku vedia. Na prevedenie liberálnych volieb prefikaly liberálne vlády milliony a milliony. Peniaze braly k tomu kde ich našly. Platila ich šlachta, platili ich fabrikanti, veľkí obchodníci a páni vo vysokých hodnostiach, zväčša ale platili ich židia, do ktorých vačkov tieto peniaze pri voľbách zase zpiatky tiekly. Čím viac millionov obracali liberáli na voľby, tým viacej bohatli židia. Že pri tomto voličia, teda ľud telesne, mravne a duševne vždy hlbej klesol o to sa liberáli nestarali. Diví Tatarí nezhubili dakedy v prastarých časoch toľko ľudu, ako liberáli s jejich chytrými voľbami. Ľudová strana zastávala a zastáva vždy čistotu volieb. A aby toto previesť mohla ku utlačeniu liberalizmu, pripojila sa ku spojenej opozícii.

Liberáli a liberálne vlády žily zo samej lži; zo samého cigánstva. Zákony sa donášaly každý rok, že by sa ani do vozovej plachty nezmesily. Tieto zákony ostaly ale len na papieri. Všetky tieto a pozdejšie zákony prekrukali sebe na tisíce ministerskými nariadeniami dľa svojej chuti. Na celom svete nenie tak nespravodlivého systému, dľa ktorého sa pozemné a štátne dane platia ako u nás. Kataster je na škodu a ku krivde malých gazdov.

Zníženie porcie od desiatí rokov hatily liberálne vlády. Ľudová strana nikdy nerobila takú krumplovú politiku, ako ju tí páni robia a robili čo včul ľudovú stranu napádaju. Ľudová strana nikdy nebúrila ľud proti zákonom, ani nevzbudzovala v ľudu nároky a žiadosti, ktoré sa do života uviesť nedajú. Žiadala ale ľudová strana prevedenie jestvujúcich zákonov korektným a zákonným spôsobom. O tomto svedčia zápisnice snemovne. Pri každej príležitosti, pri všetkých otázkách ohlásili sa ablegáti ľudovej strany v záujme a za práva ľudu. To nikto nemôže zapierať. Účinkovanie svoje však ľudová strana neobmedzovala pri každej príležitosti len na snemovňu, lež ho preniesla i v široké kruhy veľkého obecnstva. O tom svedčia tie veľké ľudové shromaždenia, aké ľudová strana, ku poučeniu, teda ku osvete

Iudu vydržovala po celej veľkej krajine. Veď nenie významnejšieho miesta krajiny kde rečníci ľudovej strany nehovorili k Iudu. A hovorili oni k Iudu vždy v jeho materinskej reči. A ľud ich ochotne poslúchal a im prisviedčal, bo títo rečníci ľudovej strany ohlasovali Iudu nie všeliaké bludy vospust sveta, lež čiročistú pravdu. Ku poučeniu a ďalšej osvete Iudu vydáva ľudová strana časopisy a novinky v rozličných rečiach a za posmešne lacnú cenu. Nepracuje s osohom, bo cieľom jej je poučovať a pozdvihovať ľud. A tieto ľudové veľké shromaždenia a tieto ľudové časopisy a novinky koľko koštovaly namáhania, trápenia a výdavkov v hotovosti, to len ten vie pochopiť, čo sa tomu rozumie. Aby ale táto veľká práca, toto namáhanie a ustávanie a tieto výdavky neboly marné, preto včul ľudová strana pristúpila ku spojenej opozícii. Len spojenými silami mohli sa liberáli utlačiť a len spojenými silami môže sa na sneme zabezpečiť väčšina a krajine dať vláda, ktorá si vážif bude zákony a spravovať bude ľud k jeho telesnému a duševnému dobrému.

Bárs je ľudová strana sriadená ako politická strana, cieľom jej je starať sa nielen o haleny a žalúdky Iudu, lež i o celé jeho mravné postavenie ako kresťanských občanov. Bo veď vyznať musíme, že ten liberálny vetor previeva už aj v mnohých rodinách Iudu. Pri ohništi nášeho Iudu nevyzerá to teraz v mnohom ohľade tak, ako inokedy. Zlé príklady vyšších hubia dobré mravy Iudu. Čo ľud vidí, to rád aj sám robí. Keď vidí ľud korrupciu, mravný poklesok pánov, nuž ho nasleduje. Časopisy a novinky ľudovej strany zvlášte o tom poučujú ľud, ako má pestovať a vyvíňovať kresťanského ducha. Ľud a každý občan zmýšľať a držať sa má vždy a vo všetkom kresťanských zásad, či je on delník, roľník, obchodník alebo remeselník. Kresťanský duch je základom hmotného a duševného blahobytu Iudu. Bez kresťanstva nenie na svete šťastia. Rozširovaním kresťanského ducha rozširuje ľudová strana blahobyť Iudu a jeho mravné pozdvihnutie. I aby krajina dostala konečne kresťanské zákonodárstvo a vládu kresťanskú, preto pristúpila ľudová stránka ku spojenej opozícii.

Pre tento krok môžu len tí kamene hádzat na ľudovú stranu, čo krumplovú politiku robia a od nosa ďalej nevidia. Židovstvo návalom rúti sa nám do krajiny. Židia sú u nás páni. Židia sú fiškáli, lekári, lekárnici, statkári. Všetky donosné stavy a zamestnania vyárendovali sebe židja. Židia robia politiku a pišu novinky. A ako ich pišu akieho ducha, a aké zásady v nich rozširujú. Židia hrajú v divadlách, maľujú obrazy, na ktoré statočný človek nesmie pohliadnuť, pišu knihy, ktoré decku nemôžno dať do ruky. Dvestoročné

otroctvo, ktoré strpelo Uhorsko pod Turkom nezhubilo, nezkazilo na tolko krajinu ako egiptská pliaga liberálov. A táto pliaga nedá sa odstrániť ináč, ako čarodejným prútom spojenej opozície, ku ktorej preto pripojila sa ľudová strana.

Liberáli zaniknú z politického dejišťa, nechali ale po sebe hroznú mašťal politického neriadu, ktorú možno vyklúdiť len spojenými silami. «*Unitis viribus*» spojenými silami, to je heslo kráľa!

Ku porozumeniu o voľbe hornej Oravy.

Nie dlhé rozvahy, lež len v krátkosti chcem podať daktoré skutočné udalosti a prispeť ku porozumeniu predošlej voľby horno-oravskej. Prítomný som bol totiž nedávno pri jednej krušnej príležitosti a tu som spozoroval jednotlivé mýlne mienky tak o predošlom, ako aj o terajšom vyslancovi nášho okresu, predovšem ale čo sa týka našej ľudovej stránky.

Je to prekvapná vec, bude si nejedon mysleť, že tí voličia, ten ľud, ktorý predtým tak oduševnený bol za svojho predošlého ablegáta, zrazu odvrátil sa od neho a vyvolil si inú osobnosť. Či asnáď úprimnosti predošlého ablegáta nedôveroval? Nebola to nedôvera ku predošlému ablegátovi. Ani tým, že si náš okres svojho predošlého ablegáta poznove nevyvolil, nechcel to dokázať, že si osobnosť jeho nectí a účinkovanie jeho neváži. Rozhodla tu pri tejto voľbe výlučne rozvaha prítomnosti. Tento okres pozostáva totiž nielen z hospodárskych, ale aj z mnohých plátenických obcí.

Známo je, že včul každý, teda aj ten roľník, fažko stone pod nátlakom terajších časov; neznesiteľné farchy prítomnosti cítia ale ešte viacej naše farbiarske a kupecké obce. Kto sa o tom chce presvedčiť, nech sa len aspoň v duchu postaví v obci Slanica na vršek pri kostole sv. Kríža a krížom-krážom pohliadne od východu ku západu, od severu k juhu, od Bobrova ku Námestovu, od Zubrohlavy a Klina ku Ústiu a popri nich aj na tie menšie plátennicke obce, to vidi, že tomu neni tak, ako bolo ešte len pred 20 rokami.

Farbiarne už stoja, zväčšiny premenené a upotrebené sú na gazdovské stavania. Tie, predtým tak pekné a úhľadné, murované, zahradkami ozdobené menšie-väčšie domy, kde-tu už z vonku poukazujú na to, že v nich už viac kupei nebývajú. Starší sa pominuli, alebo sa v krajine vo svojom kupeckom okrese osadlili — mladšie pokolenie ubiera sa zväčša preč za more. Čo však ale tie farbiarske, plátennicke obce pre hornú Oravu znamenaly, z akéhokoľvek ohľadu to vezmeme, či z hospodárskeho, či z občianskeho, alebo cirkevného, pre seba a pre celé okolie, nenie fažko pochopiť. I mimostranný pozoruje teraz, že obce tieto prítomne nachodia sa vo veľkom zápase, ide im o byť, alebo nebyť. Neidem tu spomínať jednotlivých kupcov, lež beriem do povahy tie obce, ktorým sa treba prítomne rozhodnuť, majú-li i naďalej pláten-

níckymi ostať, alebo nie. Niektorý probuje samostatné kupectvo viesť, obyčajne osadí sa vo svojom kupeckom okrese a majetok v Orave odpredá. Je teda pre Oravu ztratený. Tam však medzi cudzími ľuďmi musí byť tým obozretnejší, bo dľa zkušenosti vieme, že sa kresťanský kupec a obchodník veľmi ťažko udrží medzi židmi, ktorí sa celkom zmohli kupectva.

Aby sa teda tejto veľmi vážnej a v našom okrese mnohým rodinám hlboko do života siahajúcej záležitosti odpomôcť mohlo, potrebovali sme k tomu muža povolného, bo ináč ako farbiarstvo, tak i pláteníctvo v našich obciach celkom vyhynie.

Čo sa týka farbiarstva, farbiarne mali by byť spoločnými silami v jednu fabriku premenené. Bo tie dve, tri farbiarne, čo už v krajine pracujú, nenie sú vstave zaokryť potreby obecnstva.

Pláteníctvo by sa tiež na inom a na pevnejšom základe malo sriadiť, na spôsob terajších spolkov potravných. Ku dôležitejšiemu porozumeniu spomenúť chcem len to, že každý okres, kde istí plátenníci kupčia, vziať by sa mal ako sklep a plátenníci ako sklepníci. Z osohu by dostávali plátenníci plat a účastinári jejich podiel. Pri spoločnom osohu mala by byť nasledovne aj spoločná zodpovednosť.

Z tohoto vidno, že toto uskutočniť nenie vstave ani hospodár, ani advokát, ani žiadon iný; iba muž toho istého oboru, sám za vec oduševnený, je k tomu jedine povolaný.

Pri predošlej voľbe teda ako by voličia boli chceli povedať: my okolné hospodárske obce vám plátenníckym pomôcť nemôžeme, ani nevieme, ale čo môžeme to urobíme, jestli by to bolo k vašemu dobrému, vyvolíme vašeho človeka. Nech on rozmýšľa, skúma, poradí sa doma i v cudzine a keď treba, nech i v sneme slovo za nás prehovorí. My sa tomu netešíme, že vy vaše majetky roľníkom odpredávate, ba by sme — ak Boh dá — i naďalej chceli tu s vami žiť. Naše zbytočné a skromné sily ako doposiaľ, tak podobne ochotne obetujeme vám i na budúcnosť.

Takéto heslo kresťanského socializmu viedlo našich voličov pri predošlej voľbe. Novovyvolenému ablegátovi prajeme od Boha zdaru ku vyplneniu tejto ťažkej úlohy, predošlému ale pánu ablegátovi vyslovujeme vrelé nase vdaky za jeho bezúhonné namáhanie a ubezpečujeme ho našej nezkalnej úcty, akožto s telom i s dušou verní ľudaci.

Od Hrdoša.

Jedna sentencia a ešte volačo.

Štefan Tisza aj pri voľbách ukázal, že zná všetky liberálne kumšty, s ktorými vládny kandidát aj tam zvíťazí, kde by pri statočnej voľbe istotne prepadnul. Šikovnosť svoju najmä v hlavnom meste preukázal, kde v šiestich okresoch vystúpili ministri, uháňajúci sa o mandát ablegátsky v tom istom povedomí, že zvíťazia, s čím do-svedčené bude, že liberalizmus a násilné vladárenie nad krajinou v prvom páde Budapešť schvaľuje, čo má stáť

za vzor všetkým okresom. Lenže aj tu sa prerátal tento nešťastlivý generál liberálneho pluku, lebo z tých šiestich ministrov dvaja špatne prepadli, hoc státisíce stovili na kortešačky; dvom mandát petíciou napadli, a to samého Tiszu, ktorý len s pár hlasmi zvíťazil nad Andrásšym (že ako, uvidíme neskôr) a mandát Alexandra Nyiri-ho, do-savádneho honvédskeho ministra. Dňa 4. mája vypovedala sentenciu kráľ. Kúria nad touto petíciou a nariadila najširšie vyšetrovanie, lebo minister Nyiri obžalovaný je, že podplácal, že nátlak robil na úradníkov jemu podrobených, že napájal voličov a riadil pre nich hostiny, konečne že sám kľučkoval u daktorých voličov, len aby ich dostal na svoju stranu.

Teda ani minister nectí zákon a nehaňbí sa prijat mandát, o ktorom vie, že špyna kypí z neho? Haňba! Ešte nebolo pádu, žeby boli nariadili vyšetrovanie oproti ministrom, Nyiri je prvý víťaz, ktorého meno prišlo na pranier. Pohoršia sa nad ním všetci poriadní občania, a istotne aj cudzozemsko bude s počudovaním hľadať na Uhorsko, kde ani minister nectí zákon a nemá toľko hodnoty, aby statočnou cestou dostal sa do snemovne. Haňba! A dvojnásobná haňba, lebo Nyiri nie je len ministrom, ale aj generálom, a ako taký, mal by byť háklivým na statočnosť, lebo však páni vojaci neraz bez príčiny bránia svoju statočnosť s rúbaním civil-bagážu.

Veru smutné veci sa dejú v tejto našej liberálnej krajine, a každý deň má svoju pohoršlivú udalosť. Teda ministrov musia pravotiť, aby odkryli nezákonnosti, ktorých sa dopustili. A keď minister nectí zákon a neni natoľko citlivý, žeby odhodil špinavý mandát, ktorý zďaleka kričí, čo majú robiť tí kadejakí panáčkovia, ktorí v ablegátstve hľadajú tú najväčšiu lahôdku, a ktorí driapu sa za tým, hoc nemajú ku tomu žiadneho povolania a nerozumejú sa krajinským záležitostiam. Čo máme potom od týchto očakávať? Či nie sú oni na škodu národa? takí bedári napomáhali každú vládu, válali na nás čím väčšie porcie; násilili na krajinu plané zákony, dali veľké platy a penzie všeliakým darebákom a vohnali národ do otroctva. Či sú neni takýto ablegáti na škodu krajiny? Či neberú zadarmo plat? Je to svedomie? Či neni v snemovni dost liberálnych ablegátov so špinavým mandátom? Tam sedí aj Ďuro Csillaghy a mnohí, ktorých voľbu bárs aj nenapadli petíciou, lebo voličia nemali peňazí na drahú pravotu. Kde majú tí páni oči a svedomie? Veď koľko máme takých ablegátov, ktorí za celý čas papulu neotvorila, za okres nič nerobia, voličom ani sa len neukážu a do snemovne len pre plat chodia? Takýchto darebákov mali by vytvoril odtiaľ a pozbaviť ablegátstva. Nuž ale u nás mnohí páni majú veľmi hrubú kožu a hovorila, že v politike neni statočnosť. To isté myslel aj minister Nyiri a istotne aj Štefan Tisza, keď dali príčinu, aby voľby jejich petíciou napadli. Tak smýšľajú všetci tí nadžupani (na príklad nitriansky), slúžnovci, notári, slovom všetci vládni korteši, ktorí na rozkaz predstavených svojich očividome šliapu zákon a robia krivdy ľudu chudobnému. Tak smýšľajú aj tí volební predsedovia, kadejakí Čemnickovci, ktorí hoc aj prisahajú, že voľbu podľa

zákona budú viesť, predsa dopustia sa lúpeže, ako sme to aj v Prievidzi zkusili. Čo sú hodni takýto ľudia? Zaslúžia-li úctu a či žalár? Nuž a keď páni aj s ministrami sú takýto, aký má byť ľud? Veď sami ho nútia, aby bol korheľom, judášom, nehanebným a nestatočným hovädom. Ešte ak s nimi drží, dobre obstojí, dostane paprikášu, panskú cigaru, pohladkajú, ba aj bozkajú ho, ale neeh je poriadnym ľudákom, beda mu. Preháňajú ho, citujú ku súdu a pokutujú až tak praští. Jednotlivé úrady slúžnovské za dlhý čas nerobily iné, len čo ľudákov trápili. Nuž a prečo? Je to spravodlivosť? Patri sa to? Káže to snád zákon? Haňba! Povyháňaf von z úradov takýchto nepriateľov ľudu chudobného. Pekná odmena za ten plat, na ktorý aj chudoba mozolí! Ktorý statočný kresťan by šiel medzi takýchto pluhákov? A potom takýto, s bilagom poznačení ľudia fa prenasledujú pre tvoje čisté presvedčenie, ktoré má byť sväté. Preto že necheš byť s nimi v jednom tábore, ale neodvislý občan, držíš sa ľudáctva. Haňba! Dolu s nimi!

Smutné je aj to, že oklamani a so zbojstvom prevládani voličia za drahé peniaze musia pravdu svoju pred kráľ. Kúriou vyhadávať. To by nebolo zapotreby, keby tí páni, ktorí volby vedú, prísne zadržali zákon, a keby tí páni ablegáti, ktorí s huncútstvom sa dostanú do snemovne, *hľadeli aj na političnú statočnosť, lebo veď statočnosť je len jedna, a kto prijme špinavý mandát, ten môže byť lúpežník, alebo človek bez charakteru, ale nie krajinský vyslanec.* Nuž ale medzi našimi liberálnymi pomerami kráľ. Kúria je našim jediným obrancom oproti šliapateľom zákona volebného, a súdi ona prísne, ale spravodlivo.

Záhorský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Zasadnutie ľudovej stránky.

Ľudová politická stránka snemová vo stredu 3. mája držala poradu vo vlastnom kruhu. Predsedal gr. Aladár Zichy. Zápisnicu viedol Béla Nyáry. Prítomní boli: Franc Buzáth, Ján Csernoch, Franc Csizmazia, Otto Förster, Aleksander Giesswein, Karol Hencz, Aleksander Karásonyi, Pavel Kovács, Ján Molnár, Béla Nyáry, Štefan Rakovszky, Aleksander Simonyi-Semadam, Karol Wildfeuer, Mikuláš Zboray, gróf Aladár Zichy; Franc Darányi a barón Ivor Kaas zahatení boli účasť brať na porade. Predseda gróf Aladár Zichy sdělil vopred porade, že výkonný výbor spojenej opozície v zasadnutí dnes o 4tej držanom na tom sa uzniesol, že v prvom zasadnutí snemovne začne sa debatta o dopisu na kráľa. Uzavrel tiež výkonný výbor spojenej opozície, ako to predseda ľudovej stránky sdělil, že spomenutá debatta viesť sa má objektivne a vážne a nemá sa bez potreby do dĺžky pretiahnuť. Ľudová stránka vo všetkom súhlasila s uzavretím výkonného výboru spojenej opozície a na návrh ablegáta Franca Buzáth požiadala predsedu ľudovej stránky grófa Aladára Zichy-ho, aby na sneme stanovisko ľudovej

stránky vysvetlil. Súhlasne prijala ľudová stránka aj to uzavretie výkonného výboru spojenej opozície, že spojená opozícia len v tom páde postaví viacej rečníkov zo spojených stránok, keďby liberáli vystupovaním jejich príčinu k tomu zavdali. Pojednávaly sa potom vnútorné záležitosti ľudovej stránky a napokon prijatý bol do radu vonkajších údov stránky prälát Julius Walter, kanonik a správca primacialnej kancelárie.

Snemovňa.

Po sviatočných prázdninách krajinská snemovňa vo stredu 3-ho mája držala prvé zasadnutie. Predsedal Julius Justh, ktorý oznámil, že Ludvik Szalay, ablegát z Ujvidéku zriekol sa mandátu a že barón Bánffy predložil snemu jeho segedínsky a Valér Smialovszky jeho žilinský mandát. Na denný poriadok postavené bolo pojednávanie adresy na kráľa. S čím sa krátke zasadnutie snemovne zakončilo.

Zasadnutie snemovne dňa 4. mája. Predseda Štefan Rakovszky pozdejší Juszth. Dľa denného poriadku osnovu adresy na kráľa predložil snemu gróf Teodor Bathyány. Proti adrese rečnil zo stránky liberálov Franc Nagy, rozumie sa v liberálnom smysle. Franc Kossuth zastával adresu. V mene Horvathov rečnil Mikuláš Tomasič. Napokon Ignác Darányi dal náležitú odpoveď liberálnemu ablegátovi Francovi Nagy. Na čo sa zasadnutie snemu zakončilo.

Dňa 5-ho mája. Zasadnutie snemovne. Predseda Julius Justh, pozdejší Ignác Bolgár. Zasadnutie začalo sa v tichosti, ablegáti ako by boli z počiatku driemali. No zobudil ich z driemot predseda ľudovej strany gróf Aladár Zichy, ktorý k zahájeniu stanoviska ľudovej strany nasledujúcu krátka ale dôraznú reč povedal:

Gróf Aladár Zichy: Ctená snemovňa! (Čujme! Čujme!) Keď z poverenia ľudovej strany vyslovujem, že sa z našej stránky pripojujeme ku adrese, o ktorej sa včul pojednáva (schválenie na ľudovej stránke a v stredišti) a adresu túto snemovni ku prijatiu odporúčam, rozšíriť sa chcem zvláste o tých okolnosťach, ktoré zapríčinily predovšetkým prítomný stav zmätku. (Čujme! Čujme! na ľavej stránke a v stredišti.) Prvej ale než by na to prešiel, oproti predrečníkovi môjmu, ablegátovi Issekutzovi, musím sa vysloviť, že ja túto adresu držím za potrebnú veľmi na čase a vážnu. (Tak jest! zo stredišťa.) Bo táto adresa je prvé úradné vyslovenie sa tohoto snemu pred jeho veličenstvom kráľom. (Čilé schválenie. Tak je! z ľavej stránky a zo stredišťa.) Jeho veličenstvo kráľ doposiaľ opravde len zo zadakovania vlády vie to úradne, že táto krajina od predošlých volieb, v tom smere ako sa to predtým stalo, totiž parlamentárnym spôsobom, nemôže sa spravovať. (Tak jest! z ľavej strany a zo stredišťa.) Ba čo sa jej formy týče, môžem tiež povedať, že je ona tá najšťastlivejšia, bo je veľmi skrovná, ba natoľko skrovná že každý člen tohoto zákonodarstva krajinského slobodne pripojí sa jej môže, aby tým rozriešenie krajinského zmätku napomohol. (Tak jest! z ľavej strany a zo stredišťa.)

Ctená Snemovňa! Už od rokov postupuje tento národ z jednej krízy do druhej z tej príčiny, bo čo deň, tým viacej bliži sa ku koncu tá stránka a ten smer, na ktoré vlády moc jejich zakladaly. (Tak jest! z ľavej stránky a

zo stredišťa.) Prepadol v prvom rade ten systém, ktorým systemom udržiavali ste vy tú takrečenú liberálnu stranu. (Tak jest! z ľavej stránky a zo stredišťa.) Keď tento systém prepadol, prepadla i stránka a s touto prepadla aj vláda. (Tak jest! z ľavej stránky a zo stredišťa.) Máme pred sebou takrečeno nie krízu jednej vlády, lež krízu jedného systému a jednej stránky a to je, čomu sa tešíme čo sme za to bojovali. (Tak je! z ľavej strany a zo stredišťa.) Neraz slyšali sme (Čujme! Čujme! z ľavej stránky) veď základ vyrovnania z roku 67. ešte vždy má väčšinu v tejto snemovni. Nuž teda vy v tejto adrese, ktorú vám ku prijatiu odporúčam, vidíte zložený program osemáštiridsiatega a preto sa jej nemôžete pripojiť? A preto je nemožné parlamentárne riešenie tohoto zmätku, bo osemáštiridsiati základ jejich úplne chcēju uskutočniť? Darmo sa rmúťte a darmo sa namáhate. (Kto sa rmúti? Výkriky z prava. Schválenie z ľavej strany.) S vami ctení súvyslancovia my tento základ 67. vyrovnania podporovať neideme, bo sa on touto cestou a týmito poriadkami oratovať nedá. (Tak jest! z ľavej strany a zo stredišťa.)

Základ vyrovnania 67. liberálna stránka vstave bola diskreditovať len preto, aby z jednej stránky dokázala, že len kroz ňu a s ňou dá sa panovať na tomto základe (Tak jest!), z druhej stránky tam hore tak predstavovali vec, ako keby tento národ na veky chcel ostávať v jeho prítomnej vyvinutosti, alebo lepšie povedano, v jeho štátnej nerozvinutosti. (Tak jest! z ľavej stránky.) Na hore ohlasovali, že je tento národ spokojný, nespokojnosť v krajine ale nechceli utišovať zákonnými, blahonosnými ustanovizňami, lež *prostriedkami korrupcie*. (Tak jest! z ľavej strany.)

Gróf Štefan Tisza, ministerpredseda: Nech sa páči dokázať. (Hluk z ľavej stránky.)

Gróf Aladár Zichy: Takto súvisí prepadnutie vlády s prepadnutím liberálneho systému, a keď v koalícii my a dissidentí, ktorí tiež stoja na stanovisku vyrovnania 67. a nová stránka Bánffyho tiež na tom istom stanovisku, keď my všetci účasť berieme v koalícii, robíme to z tej príčiny, aby sme sa postavili oproti onému strmému stanovisku, ktoré ste vy dovčul zaujímali.

Toto som chcel pri tejto príležitosti povedať, keď návrh adresy na kráľa ešte raz odporúčam, bo je ona veľmi skrovná, a bo ju držím za ten najvhodnejší prostriedok, ktorým sa národ otvorene a dôverne pred jeho veličenstvom kráľom vysloviť môže. (Pochvalné výkriky z ľavej strany a zo stredišťa.)

Na to držal reč gróf Štefan Tisza, ktorou ešte viacej pobúrili proti sebe spojenú opozíciu.

Zasadnutie snemovne dňa 6. mája. Predseda Julius Justh. Pokračovalo sa v pojednávaní o adrese na kráľa.

Zasadnutie snemovne dňa 8. mája. Predseda Julius Justh. Pokračovanie pojednávania o adrese na kráľa.

O krajinskej kríze.

Gróf Štefan Tisza bol konečne vo Viedni. Dva razy bol u kráľa na audiencii, nevykonal však ničoho. Sme tam, kde sme boli predtým. Tisza teda aj naďalej ostane hlavným ministrom, bár — ako sa hovorilo — večul už naozaj odhodlaný bol, že bude prosiť kráľa, aby ho konečne prepustil. Aj o tom sa hovorilo, že gróf Štefan Tisza vo Viedni prosil spoločného ministra finančného Buriana, aby aspoň na čas prevzal uhorské ministerpredsedníctvo. Burian vraj o tom ani slyšať nechcel. Ešte a o tom sa hovorí, že Tisza vo Viedni držal porady aj s Goluchovským a s grófom Khuen-Hédervárym. Nemohli

však ani traja dajakého spôsobu vyvariť k rozriešeniu krízy. Tisza teda — ako to hovoria — Freištak išol a Freištak prišol a dal sa zaviesť rovno do liberálneho klubu, kde naň čakali ministri, ktorým tú radostnú novinu zdelil, že zas len všetko ako bolo i na ďalej ostane pri starom.

Či príde kráľ do hlavného mesta?

Príde? Nepríde? Vypyťujú sa liberáli na gombičkoch čo majú ta tých vestach bielych ako sneh. Tie vesty sú biele, či je ale aj to srdiečko tak biele a čisté, čo pod nimi tluče? Keď tie gombičky hovoria, že príde, vtedy sa naši liberálni páni radostne usmievajú. Ako by aj nie! Hostiny v kráľovskom zámku, voňavé cigarky, sladké cukríky. Veď je to radosť liberálom byť! Až ale tie gombičky povedia, že kráľ nepríde, to potom i ten najkrajší liberálny nosik ovisne. Smutne pohliadajú cez Dunaj ku kráľovskému zámku. Nejedon si myslí, nič nestojí ten liberálny život, keď tu nemáš kráľa. Ako vo Viedni hevoría, večul kráľ za jedon čas ozaj nepríde do Budapešti. Liberáli budú mať teda dosť času rozmýšľať nad tou pravdou, že po fašiankoch vždy pôst nasleduje.

Odročenie snemu?

Od jedného času všetky chýry, čo sa týkajú Uhorska, dochodia z Viedne. Takýto chýr došiel tiež o tom, že tam v burgu leží už hotové a podpísané písmo, ktorým sa snem uhorský bárs v ktorom okamžení odročíť môže. Porady uhorskej snemovne visia teda len na vlase. Keď sa Tiszovi zaľúbi, zabehne si do Viedne, donesie si to hotové písmo, dá ho v snemovni prečítať a dobre sa maj konštitucia! Či by sa to ozaj mohlo stať? Veď ti naši liberáli už aj inakšie kúsky vyviedli. Liberál je neni spohľadlivý, kým je teplý a dýcha!

Spojená opozícia.

Vodcovia spojenej opozície sú tej mienky, aby po tej reči, ktorú gróf Albert Apponyi na snemovni povie cieľom odporúčania adresy na kráľa, o tomto predmete zo spojenej opozície nikto viac nerečnil. Spojená opozícia na tento spôsob ukrať chce debattu. Z druhej ale strany tiež ta smeruje týmto postupovaním, aby sa na sneme prijatá adresa čím skorej kráľovi doručila a aby krajina vedela, aké stanovisko zaujíma kráľ ohľadom tej adresy. Týmto spôsobom možno prispieť príležitostne i ku rozriešeniu krízy. Liberáli môžu teda po Apponyim hovoriť na sneme ako a kolko sa im ľúbi. Spojená opozícia ich v tom hatiť nebude. Čím viacej hovoria, tým viac prekážajú riešenie krízy. Veď im o tú krízu dovčul ani veľmi neišlo. Pre liberálov môže u nás tá kríza trvať až do konca sveta. Čím ďalej trvá, pre nich je to tým lepšie.

Stolice za spojenú opozíciu.

Stolice jedna za druhou pripojujú sa ku spojenej opozícii. Najnovšie pripojily sa ku spojenej opozícii stolice: Zala, Veszprém, Ostrihom, Szilágy. Ba ešte aj prešporská stolica, ktorá vždy bola liberálna a mohla sa považovať ako hniezdo mamelukov, prihlásila sa ku spojenej opozícii. To je nový zázrak terajšieho stolaťia!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	---	4 koruny
na pol roka	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	1 koruna.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh et. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Kalendáre obyčajne zkúsení ľudia robia, ktorí už vyzkúmali hviezdy a počasie. V Brezanych ale stalo sa to naopak, lebo tam jedno novonarodené dieťa vydalo sa za kalendárnik a rozkázalo sviatok na taký deň, keď aj Boh dovolil pracovať.

A celá obec Brezany zasvätila deň tento.

Tak sa to stalo, že Mikulášovi Oklapok narodilo sa dieťa, a na tú radosť tak pili oldomáš naši brezanci, že krémárovi len prázdne sudy zostali. Mikuláš platil, preto usiloval sa každý čím viac mierok bušiť do seba.

Nuž ale veď on to mohol urobiť. Dvacať rokov čaka babu; sám ju nahováral, aby počarila, až konečne vymodlikali chlapca.

Pôrod spojený bol s jednou mimoriadnou udalosťou. V tom roku videli v Brezanych neobyčajnú hviezdu. Mala dlhý chvôst, a zdálo sa, že zmete s ním všetky hviezdy z neba. Bolo strachu v celej dedine, lebo taká hviezda len volačo strašného znamená, tak hovorí aj snár, aj stará Zelizková vychýrená bosorka a veštica, a čo tá povie, istotne sa stane. Aj organista nechcel zostať hlúpejším od nej, ale pomiešal sa do jej remesla už aj preto, lebo brezanci ustavyčne mu chodili na krky a vypytovali sa, čo asi znamená tá hviezda na nebi.

Zprvoti tak mudrikoval, že to znamená sedem úrodných alebo sedem neúrodných rokov, keď ale videl, že ľudia neuspokojil, prorokoval, že ten rok narodí sa v Brezanych taký chlapec, ktorý bude tak múdry a šikovný, že na posmech obráti celú stolicu. Pri tejto reči Ignác Kalich organista len tak z boku mikol okom na Oklapka. Vedel prečo. Už v tom čase bol istý znak, že v dome Oklapkovom krštenie bude, a tak pán organista takto po figliarsky upozornil Oklapka, aby aj jeho zavolať. Mikuláš

stotne myslel, že ten divotvorný chlapec, ktorý sa má narodiť, bude jeho potomok.

Dobre veštil pán organista. Mikulášova takého chlapca porodila, ako klát. A jak náhle na svet prišiel, s takým vreskom vital svojho otca, že ho počuli do tretích susedov. Hlas sa z neho tak valil ako proso z vreca. Ako čo by bol mal väčšie právo na svete byť, ako iné detsko.

Toto nie preto hovorím, ako čo by rod Oklapkov bol nesmierne majetným, lebo veď Mikuláš narodil sa čo sedliak ako aj mnohí iní, ale za to urodilo sa mu dvaráz tolko zbožia ako druhému gazdovi. Za to žiadal mať deti, na ktoré by prešlo hospodárstvo po jeho smrti. A teraz keď v kolíske leží čakajúci potomok, cíti sa takým blaženým, že by snáď najväčšieho nepriateľa svojho nosil v náručí. To bola príčina, že celá dedina pila na zdravie malého Oklapku, a to každý tolko, koľko sa len zmestilo doňho. A hneď v krčme pri pohári určili čo má byť z Mikulášovho synčoka. Každý chcel, aby bol z neho chýrny človek, aby ho celá krajina závidela.

Najlepšie sa dohadovali dvaja bratia: Peter a Jano Smola. Peter to chcel, aby bol z chlapčeka roľník, lebo vtedy istotne bude mocný, zdravý a udatný. Riasť bude na slobodnom a friškom vzduchu, a potom nech kto chce čo povie, len je roľník prvým človekom na svete, lebo keby to tak nebolo, Adam praotec náš, istotne bol by zostal hodinárom alebo fiškálom. Ale brat Jano tak ho preto vyškamral, že sa nevedel pohnúť od haňby. Lahko mu bolo, mal lepšiu papulu ako Peter. On to tvrdil, že z chlapca Oklapkovho musí byť učený človek, lebo dnešný čas za nič nemajú takého človeka, ktorý školy nechodil. Aj ministri, nadžupáni a ostatní páni s tým začali, že drali abecedár, ponevác učenosť je taká kosa, ktorá aj tam žne, kde nesiala.

— Teda ja len to hovorím, že toho chlapca musíte dať školy chodiť a to tie najväčšie.

— Nie! To sa nesmie stať! zabručal Peter, pričom buchol pästou o stôl, že mierky na zem padaly.

— Ale, čo bys' ty vedel! Somár si, tak čuš, odsekol Jano.

Na to dvaja bratia dali sa do zvady, a keď ich prítomní nezdržia, boli by sa statočne pobili, lebo oba chytali valašky. A tak z bitky na šťastie nič nebolo, ale Peter a Jano, ako smrtelní nepriatelia šli z krčmy domov.

Zase len ten organista bol najmúdrejším.

— Ja to hovorím, že z toho, ktorý v plienkách tak dopáli dvoch bratov ako tu hľa Jana a Petra, nemôže byť iné ako fiškál.

Reč páčila sa Oklapkovi. Uznal so svojim sedliackym rozumom, že fiškáľstvo nenie najostatnejšie remeslo, veď však ľudia iné nerobia len sa pravotia, čo je opravdivá žatva pre fiškálov. A potom z fiškála všetko môže byť.

Len že kedy to bude! Dotedy mnoho vody potečie dolu Váhom, veď ten chlapček ešte nenie pokrstený.

Mikuláš Oklapok ťažko našiel kmotra, lebo nechcel trpeť pri svojom synkovi hoc akého sedliaka, páni ale bývajú priberčiví, tým zase halena smrdí. Najväčšiu dôveru mal k slúžnému, už aj preto, lebo bolo pred

voľbami, a vtedy pán slúžny ani za mak nie sú háklivý. Sľúbi im, že bude na liberála Čalbaiho, pôjde s nimi kortešovať, nahovárať sedliakov, aby boli na tú židovskú stranu, ktorej sa tak pevne držia pán slúžny, zaraz príjmu kmotorstvo.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

† **Ján Vlossák**, farár liptó-tepliansky po krátkej nemoci zomrel dňa 25. apríla v 59 roku veku svojho. Nebožtík bol príkladný kňaz, starostlivý otec svojich farníkov. Starodávny, veľmi porúchany kostol tepliansky dal zväčša na svoje útraty obnoviť, umelecký vymalovať a barveným sklom zaopatriť, bol prvým zakladateľom gazdovského, potravného a úverného spolku na hornom Uhorsku, práve v apríli započal stavanie domu pre ten spolok, ktorého ale dostavenia nedožil. — Pri jeho pohrebe sa 35 kňazov a veľké množstvo ľudu z okolia dostavilo, medzi nimi Štefan *Rakovszky*, krajinský vyslanec a podpredseda snemovne, na ktorého radu zosnulý, potravný spolok tak sriadil, že i peniaze na úver poskytuje. Nech odpočíva v pokoji.

Saský kráľ vo Viedni. Saský kráľ Fridrich August dňa 2. mája večer o pol siedmej hod. došiel na dvornom osobitnom vlaku do Viedne. Na nádraží uvítali ho jeho veličenstvo náš kráľ, arcikniežatá: Franc Ferdinand, Otto, Franc Salvátor. Leopold Salvátor, Fridrich a Rainer, Kurburské knieža Filip, miestodržiteľ, generálny štáb a nemecké veľvyslanectvo. Jeho veličenstvo podal saskému kráľovi ruku a potom ho pobozkal. K počte saského kráľa vyrukovala čestná stotina a vojenská hudba hrala nemeckú hymnu. V sprievode saského kráľa je štátny minister Metzsch. Po vzájomnom predstavení sprievodu panovníci hnali do Hofburgu. Obecenstvo pripravilo panovníkom veľmi živú ováciu. Večer bol u jeho veličenstva nášho kráľa obed, na ktorom zúčastnil sa i arciknieža Otto so svojou manželkou a so svojim synom arcikniežatom Karolom. Jeho veličenstvo vymenoval saského kráľa Fridricha Augusta za majiteľa 3. dragónskeho pluku. Na dvornom obede jeho veličenstvo náš kráľ pripil na staré priateľstvo dvoch susedných krajín a na zdravie saského kráľa. Saský kráľ v svojej odpovedi vyslovil tú túžbu, aby toto priateľstvo zachovali aj naďalej a potom pripil na zdravie jeho veličenstva Franca Jozefa. Vojenská hudba po reči nášho kráľa hrala nemeckú hymnu a po reči saského kráľa hrala rakúsku hymnu. — Predpoludním saský kráľ navštívil kryptu v chráme kapucínov, kde ovenčil hrob kráľovny Alžbety, dediča trónu Rudolfa, arcikňažny Margity a hrob prvej ženy arcikniežata Karola Ludvika,

dcéry saského kráľa Jána. Potom si šiel obzreť dvorné maštale a zatým navštívil nemeckého veľvyslanca, spoločného ministra vojny grófa Pitreicha, knieža Alfreda Liechtensteina, ministra zahraničia Goluchowského, u ktorého aj raňajkoval, a arciknieža Ottu. Saský kráľ Fridrich August arcikniežatovi Karolovi udelil záslužný rád saskej koruny.

Vyznačený robotník. V Bogdánovej fabrike na koče v hlavnom meste už od 30 rokov pracuje kováčsky tovaryš Alexander Pilter. Z tejto príležitosti minister kupectva Karol Hieronymi vyznačil verného robotníka vyznačujúcou korunou a sto korunami. Z poverenia budapeštianskej kupeckej a priemyselnej komory ministrovu odmenu odovzdal vyznačenému robotníkovi člen komory Jakub Glatfelder, ktorý pozdravil Piltera rečou. Pilter sa srdečne poďakoval za vyznačenie a prizvukoval, že v Budapešti Bogdányova fabrika je jediná, v ktorej posiaľ nebolo ani štrajku, ani socialistického pohybu.

Do pozornosti rodičov hluchonemých detí. Do ústavu pre hluchonemé deti v Kremnici prijme sa v budúci školský rok 12 nových žiakov. Hlásiaci sa musia mať vyše 7 rokov, ale vyše desať rokov starší byť nemôžu. Prosby zadať možno už teraz. V prvom rade príjmu sa deti bývajúce v hornouhorských stoliciach.

Tretia trieda na rýchlavlaku. Dňa 1. mája správa košicko-oderbergskej železničnej dráhy uviedla do života vážnu reformu: ku rýchlavlakom pripojila vozne tretej triedy. Predbežne budú chodiť rýchlavlaky s vozňami tretej triedy len na 100 kilometrov, pozdejšie ale, jestli sa táto reforma dokáže dobrou, tak vtedy budú chodiť rýchlavlaky s vozňami tretej triedy na celej košicko-oderbergskej čiare.

Židovský matrikár oslobodzoval zpod vojančiny. Zo Sátoraljauhelyu sdelujú, že vyšetrujúci sudca dal zatknúť stropkovského okresného lekára dra Vilhelma Grünfelda, tamojšieho židovského matrikára, lebo že falšoval matriky. V zemplínskej stolici totiž bolo s roka na rok málo vojopovinných, čo bolo podozrivé vojenskej vrchnosti a preto zaviedla vyšetrovanie. Vysvitlo, že židovské matriky boli rad-radom falšované, a síce buďto tak, že namiesto chlapčenského mena zapísané bolo dievčenské meno, následkom čoho patričný vôbec nebol povolaný na assentírku, buďto tak, že 16—17-roční mladíci boli zapísaní jako 20—25-roční. Samo sebou rozumie sa, že takýchto potom neodbrali za vojakov z tej príčiny, že sú v tele zakrpatelí. Následkom toho odhalenia židovského matrikára posadili do chládku.

Utopila sa. Bansko-bystrický šlosiar Jozef Párička zaviedol svoje deti na veľkonočné sviatky do susednej obce Élesd, kde má pokrevného. Dňa 26. apríla podvečer ihraly sa deti na brehu potoka, ktorý tečie cez dedinu. Počas hry šesťročná dcérka Páričkova, Etela padla do potoka a sa utopila.

Nešťastie malého dievčaťa. Z Kremnice píšú, že dvaročná dcérka tamejšieho policajta Jozefa Rogla vy-padla z okna na prvom poschodí a sa dolámala. Hlava nešťastného dievčaťa sa odtrhla od trupu.

Smrť 103ročnej starej panenky. V hlavnomestskom chudobinci zomrela tieto dni 103ročná stará deva, Alžbeta Auliček, ktorá zažila volakedy peknejšie časy. Otec devy bol vojenský dôstojník a jako honvédsky kapitán bojoval v bojoch Uhorska za slobodu. Jeho dcéra, ktorá už vtedy bola stará panna, veľmi sa oduševňovala za spisovateľov, menovite za Alexandra Petöfiho, s ktorým sa i obznámila a uzavrela priateľstvo. V posledných rokoch, keď sa dostala do chudobinca, najradšej rozprávala o návštevách, ktoré urobil u nich Petöfi. Starú devu pochovali pri veľkej sústrasti jej známym, ktorí obsypali rakvu stotriročnej starej panny kvetinami.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáliš je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» v Budapešti.

Usmrtil ich plyn. V Hamburgu 4. mája našli mechanika Krusea so svojimi štyrma deťmi zaduseného. Policia zaviedla vyšetrovanie, ktoré dokázalo, že familiu usmrtil plyn. Pravdepodobné je, že sám Kruse spustošil voju familiu, lebo žil vo veľkej biede.

Jedon proti dvom. V Obci Derec (st. beregská) stretli sa na poli traja gazdovia asíce: Alexander Patai, tohto švagor Peter Balázs a Alexander Dóka. Medzi gazdami strhla sa pre čosi zrada, na čo Dóka a Balázs chceli sa vrhnúť na Pataiho, ktorý v svojom náhlom hneve strhol z pleca pušku a strelil na svojich protivníkov. Gule trafily oboch gazdov, ktorí naskutku zomreli. Jedon zanechal po sebe jedenásť a druhý sedem sirôt. Žandári Pataiho chytili a oddali súdu.

Nehody v divadlách. Vo Viedni v tamojšom dvornom divadle 4. mája večer počas predstavenia povstal v elektrickom vodítke krátky zátvor, následkom čoho na dejišti nastala tma a začal sa valiť dym. Toto vzbudilo v obecnstve veľký strach, ktorý sa len vtedy utišil, keď direktor Mahler vyšiel na dejišť a uspokojil obecnstvo. — V Belehrade v tamojšom národnom divadle počas predstavenia srútil sa obraz zakladateľa divadla, panovníka Michala. Obecnstvo v tej mienke, že sa srútil jedon múr, začalo sa hrnúť z divadla. Nastal krik, stisk, viaceri povyskacovali na stoličky, iných zas aj pošliapali.

Darmo kričal herec Gavriovič, že obecnstvu nehrozí nebezpečie, poriadok nastal až asi o štvrt hodiny. Divadlo potom ohľadom na verejnú bezpečnosť zavreli a ponevác badať na múroch nebezpečné rozpukliny, jednu čiastku divadla budú znova stavať.

Koľko voličov je v trenčianskej stolici? Ústredný výbor stolice trenčianskej tieto dni zostavil menoslov voličov na rok 1906, Dovedna popísané bolo 10.300 voličov, to jest o 250 voličov je viac, než bolo tohto roku. Dľa jednotlivých volebných okresov je voličov: v čačianskom okrese 731, o 30 menej, než bolo tohto roku; vo varinskom okrese 829, o 3 viac než lanského roku; v žilinskom okrese 1364, o 88 viac než roku 1905; v bytčianskom okrese je 859 voličov, to jest o 91 voličov viac než tohto roku; v považsko-bystrickom 853, o 20 viac než tohto roku; v púchovskom okrese je 1300 voličov, primerane ku tohoročnému menoslovu je o 19 voličov viac; v bánovskom okrese je 2564 voličov, teda o 39 viac a konečne v trenčianskom okrese je 1820 voličov, o 20 voličov viac než tohto roku.

Dokaličené deti. V Srbsku žije veľa takých zločincov, ktorí si vyhľadávajú chlieb tým, že kaličia malé deti a potom chodia s nimi po pýtani. Gradíšťská žandarmeria totiž dozvedela sa, že jeden tamojší obyvateľ, Sáva Mojsilovič predal svoje dve deti: štyriročnú dcérku a triročného chlapca jednému slepému žobrákovi. Pokým žandári vykultali byt slepého žobráka, starý zločinec už ušiel i so svojimi spoločníkmi. Dve predané deti ale našli žandári v jednej susednej obci, lenže triročný chlapec mal už zlomenú ruku a štyriročnému dievčatku bezbožníci vyklali obidve oči. Páchateľov pilne stopujú.

Zabil svojho brata. V obci Vasláb (Sedmohradsko) bratia Gabriel Kinda a Ján Kinda spolu orali. Počas oračky sa pre niečo povadili a napokon počali sa biť. Gabriel Kinda chytil jeden drúk a tak ovalil svojho brata po hlave, že tento naskutku vypustil dušu. Vraha zavreli.

Socialistické vzbury. Z Toulona (Francúzsko) sdeľujú, že 1. mája popoludní demonštrovalo tam viac tisíc socialistov. Socialisti tiahli po uliciach mesta a prinútili obchodníkov, aby pozatvárali svoje obchody. Hostia, ktorí boli v kaviarňach, museli opustiť miestnosti. Poddôstojníkov a dôstojníkov prinútili demonštrujúci socialisti, aby salutovali pred červenými zástavami, ktoré niesli socialisti. Demonštranti spievali revolučné piesne. Jedného námorníka, ktorý sa socialistom protivil, zabili.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Ako máme zriadiť mliekové spolky, čili mliekárne?

(Dokončenie.)

Pravda ale, že ako každé dobré máva nepriateľov, tak bolo to aj s našou mliekárňou. Vystúpili hlúpi papulnáci, ktorí všetko lepšie chceli vedieť, ako tí, čo sa veci rozumeli. Počali vraveť, že by sme lepšie pochodili, keby sme len mlieko lifrovali. Nuž ale väčšina mala rozum a nepočúvala na havkáčov, lebo sme vedeli, že odvážanie mlieka spojené býva s nehodami. Storaké mlieko nenie možno tak zmiešať, aby sa ono dva-tri rázy nepokazilo, zakiaľ do Viedne príjde, a to čistá škoda pre spolkárov, preto sme zostali pri masle.

Každý úd (učastinár) povinný je mlieko svoje rano a večer do mliekárne odniesť, kde dočká zakiaľ z neho smatanu zberú. Zberané dostane nazpät, odrátajúc z neho desať procentov t. j. ak doniesol desať, dostane zpät devať.

V mliekárni pracujú dvaja platení robotníci: masliar a strojník (mašinista). Ale nie týto odberajú mlieko od gazdov, ale dvaja, na to určení spolkári — to ide po dňoch, zapisujú koľko doniesol, jak do hlavnej knihy tak aj do údovej knižočky.

Veľmi dôležitá vec je dozorstvo, aby nenosili falšované mlieko. Málo ktorá gazdina zdrží sa, aby nenaliala trochu vody do mlieka. «To aj tak nezbadajú» myslí si. Ale veru zbadajú.

Z predstavených spolku každý týždeň iný a iný koná, povinnosti dozorecu. Drží v ruke merostroj, a beda tomu kto falšované, pokrstené mlieko doniesol. Za pokutu na píšu meno jeho na čiernu tabulu a vystavia ho všeobecnému posmechu, jak by ale ani to nechosnilo tak pokutujú ho na 5—10 korún. A prisnosť táto má svoj účinok, lebo nikto sa neopováži falšovať, a len takto sme mohli docieliť, že zo sto litrov mlieka vyhotovíme 4 aj pol kila masla. Aj na toto musíme dozerať, aby sme nemuseli na obchod doplacať. Preto musia naznačiť dozoreci do obchodnej knihy koľko mlieka vypracovali denne, musia naznačiť ale aj váhu masla; dľa tohto vyrátajú priemerný procent, aby masliar zo dňa na deň videl a vedel či dobre pracoval a či nie.

Viedeňský odberateľ každého prvého pošle peniaze za odlifrované maslo, a my zaplatíme údom z mlieka sobranú smatanu, čistý chosen obrátíme na vydržanie mliekárne a na zplacanie dlhu.

To je otázka, či sa vyplatí takto hospodáriť?

Veru áno. Pozrime sa na výsledok. Nech vyprávajú čísla.

Behom 1903. roku — teda od 1. januára do 31. de-

cembra vypracovali sme 445.397 litrov mlieka, z toho sme dostali 20.194 kilov masla, za čo nám kupec viedeňský vyplatil 48.862 korún, pri čom každý úd nazpät dostal sobierané mlieko, čo je tiež hodno volačo. Z týchto peňazí dostali údovia 36 tisíc korún, ostatné obrátili sme na udržanie spolku na vyrovnávanie dlhu. A hospodárili sme tak dobre, že teraz, keď tieto riadky píšem, nemáme ani haliera dlhoby. Teda za dva roky zplatili sme dlh aj s interesom, a tak od veľku s väčším chosnom budeme pracovať. Nuž ale čo robiť s tým prázdňým mliekom, ktoré nám zpiatky dajú?

Bratku môj, aj to má akú-takú hodnotu, lebo robíme z neho tvaroh a sýr, ktorý dobre chutí jak nám tak aj naším robotníkom. To ale čo zostane na zviše, užijú prasce a kurence. Radosť pozreť na tie veľké plymuth sliepky a na ružovej barvy anglické yorkshir ošípané, ktoré s takýmto mliekom chováme. Také sú okruhlé, tlsté od toho opovrhnutého chudého mlieka, že až tak sa usmieva na ne kto ich vidí.

A toto všetko donáša peniaze do vačku hospodára, lebo veď veľký bachor má Viedeň, Budapešť a iné mestá. Netreba sa báť, že sa nemine zásoba. Čo by jej päť raz toľko bolo, odpredali by sme.

Ale nie len tento chosen máme. Mliekareň má vplyv aj na dorábanie zbožia.

A to ako? pýtate sa.

Viete dobre, že zem len vtedy dá úrodu keď vložíme do nej silu t. j. hnoj, čím viac hnoja. Ten hospodár, ktorý osoh chce mať z mlieka, prinútený je kravy svoje čím lepšie kŕmiť. Od dobrej chovy ale býva dobrý trus, od ktorého aj zem dá lepšiu úrodu a naplní stodolu so zbožím.

Vela gazdov nútených je zem svoju úhorit. Zem teda stojí, osoh nedonáša ale za to trávi, lebo musíme platiť porcie od nej. Nech aj túto daň zaplatí mlieko.

Zase len mlieko!

Áno, lebo miesto úhoru vysejeme zem so zelenou kŕmou, po ktorej aj pšenica bujnejšie raste, ako po čistom úhore.

Toto je veľký osoh pre malého hospodára.

A pritom, ako sa popravuje jeho statok! Je to radosť hospodára. Z ničoho nemá tak veľký chosen ako z lichvy. Len že nesmie držať ledačo kravy, ale veľké a mliečnaté. Chvála Bohu toľko už aj u nás vie každý hospodár, že taká krava, ktorá nedá ročite čo len 2000 litrov mlieka, nenie hodná tej kŕme, ktorú zožere, teda von s ňou z maštale.

Preto vydržievame my každý rok závody, keď najlepšie maslo a mlieko vyznačíme odmenou, a mesačné próby na dojenie, aby každý hospodár na čistom bol so svojim hovädom, lebo jedna dobrá krava, pri bedlivej opatere musí ročite donášať 150—200 korún chosnu od mliekárne.

Takto sa už dá pochopiť, že hospodár, ktorý držal môže 4—5 kráv ako dostane od spolku 700—800 korún, kdežto žena jeho predtým len pár korún utržila za maslo a za mlieko.

Myslím, že dobrý náš príklad povzbudí všetky obce hospodárske, aby si zriadili mliekárne, a vtedy ubudnú ponosy a pribudne peňazí, na čo veru veľkú potrebu má každý hospodár.

Hore sa teda do práce! Pôjde to, len aby bola vôľa. Viem že keď sa vám to podarí, čo vám zo srdca želám, pochválite «Kreštana», že vás povzbudil k tomu. Teda do roboty sa!
Gazda.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

DOPISY.

Zakarfalu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

V našej obci Iudia zväčša pracujú v bani na železo bo je u nás chotár nenie veľký, zeme pod sejbu máme veľmi málo, tým viacej je ale hôr kolo nás, ktoré pravda nie obci patria, lež iným. Aby si obec pomohla už pred päť rokmi, chcela od grófa Csákyho 250 jutier susednej hory odkúpiť. Vtedy zo všeliakých príčin neprišlo ku kúpe. Sú tomu ale dva roky čo sa obec konečne s grófom zjednala a horu kúpila za 25 tisíc zlatých. Naši Iudia ponáhľali sa so závdavkom do Levoče. Sotva že sa tam ale pri pánskom úrade odbavili, už doletel za nimi žid a tiež chcel dať závdavok na horu. Pravda opozdil sa. Keby naši Iudia len trochu boli dakde pomeškali, tak by naša obec bola o tú horu prišla a bol by ju nám pred nosom kúpil žid. Ku tejto hore patrí aj jeden mlýn a v dedine jedna krčma. Túto krčmu mal v árende žid a platil od nej štyri sto zlatých ročne árendy. Obec pýtala od žida viacej árendy a ponevác mal žid dve licencie na vymerávanie liehových nápojov, žiadala od neho aby jednu takúto licenciu obci prepustil. Žid ale nechcel ani väčšiu árendu platiť ani krčmu opustiť. K tomu sa ešte vyhráždal, že on obci ukáže, kto má právo na tú krčmu

a povedal verejne, aby sa predstavenstvo staralo o obecných bujakov nie ale o krčmu. Aj to ešte povedal, že licenciu na vymerávanie nápojov len žid môže dostať, nie ale obec. Keď sa žid takto choval oproti obci, nuž naši občania na tom sa uzniesli, že nepôjdu viac k židovi ani nápoja ani inej veci kúpiť. Na to sa žid naľakal a keď Iudia k nemu ozaj nechodili, utekal k rychtárovi a tam sa ponosoval, že čo on včul bude robiť, a z čoho bude árendu platiť, a z čoho bude žiť aj s jeho deťmi, keď k nemu Iudia nechodia. Žid je ale každý od kosti prefikaný a myslel si, že keď bude Iudí po jednom nahovárať, navede ich, aby k nemu chodili. I našlo sa ozaj desať chlapov, ktorí sa dali namlúviť a prišli k židovi. Tento hneď dal vygúľať jednu bečku piva; Iudia sa nedali dlho núkať a pili z toho piva. Keď sa ale podnapili, tu im povedal žid, že však sú oni tiež občania, nech teda spravia s ním kontrakt, dľa ktorého má len štyri sto zlatých árendy platiť a môže i na ďalej v krčme ostať. Obecný úrad pravda tento kontrakt neuznal a žida zažaloval aby opustil krčmu. Kým trvala pravota žid chce na ráz zbohatnúť. Bol by každú nedeľu chcel dávať muziku. Dovoľenie k tomu si pravda ľahko zaopatril. Darmo protestoval proti tomu miestny pán farár. Žid mu ešte nagrobianil a len chodil po dedine a zbieral peniaze na muziku od mládencov. Daktorí sa mu dali zväbiť, dievčence ale povedaly, že ony k židovi na muziku neidú, nech si sám tancuje. Súd napokon vyniesol na žalobu obecného predstavenstva výrok, dľa ktorého žid musí krčmu opustiť a útraty pravoty zaplatiť.

Máme tu aj jeden spolok bannický. Členovia spolku na tom sa uzniesli, že dajú pekný križ postaviť. Sú ale v tom spolku dvaja luteranskí banníci a tí to prekazili, bár bol križ už aj objednaný. Obec dala potom na svoje útraty tento križ postaviť. Slyšal o tomto jedon cigán a tento aby zahaňbil tých Iudí, čo ako slobodní banníci dali sa zviest dvom luteránom i dal sám za 300 korún ešte jedon križ postaviť. Z tohoto vidí svet, že tu hore v tomto opustenom kraji sú ešte Iudia čo si vysoko vážia svoje sväté náboženstvo. S náležitou úctou
Mládenc.

Stargard (Prusko)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Už vo dvoch číslach nášeho milého «Kreštana» čítal som tu v ďalekom svete, že tá naša Iudová strana skvele zvfazila. Ja si len to prajem a aj našemu dobrému Iudu, aby tá Iudová strana nielen vždy skvele zvfazila, lež napokon aj panovala v krajine. Už bol ozaj čas, že sa ten liberálny masťný hrniec už ráz rozpadol, a že nenie drotára široko-ďaleko čo by ho odrotoval. Ja som starý drotár z Makova pod Javorníkom, viem drotovať hrnce, fľašky aj židovské sklenné tabule, ten liberálny hrniec neidem odrotovať. Pochodil som Rusko, Uhorsko-Rakúsko a Prusko, kebych mal ale aspoň päť pomocníkov natiahol bych drôt od Makova až do Palestiny a na

tomto bych ta poslal všetkých židov a jejich liberálnych paholkov. Veď už u nás tí židia pomáli nebudú mať čo hľadať. Hory vyrúbali a vykynožili a ľud už nenie taký sprostý ako bol predtým. Prvej keď prišiel drotár zo sveta domov na Makov, na ceste ho čakal Šmulo a volal ho na tú fludrovicu. Šmulo je už fuč. Ľud ale je už múdrejší, oči sa mu otvárajú a začína nahliadať čo je zlé. Za to sme veľkú povďačnosť dlužní našemu Duchovenstvu. Nech príde výchor a črepy toho rozbitého liberálneho hrca nech zanesie až do Palestíny. Ja ho drotovať neidem. Škoda drótu. Starý drotár z Makova *K. B.*

Kápolna.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom oblúbenom «Kreštane».

S lútosťou musím sdeliť, že u nás v Kápolne ľud ešte vždy sa drží toho starého neriadu že o všetko, čo potrebuje uteká len k židovi. Ako keby kreštan nemal takého alebo istotne lepšieho tovaru ako žid. Tejto nemravy sa nechce ľud odučiť a bolo by to len k jeho dobrému. Žid pravda dáva na úver, na borg a tým vábi k sebe ľudí. A títo sú takí krátkozrakí, že sa dávajú zvädzať. Pravda potom, keď za ten borg musia veľké interese platiť, žalujú sa a je zle nedobre na žida. Nuž ale veď sú si sami tomu na príčine, bo nechcú nahliadnúť že ich žid len preto k sebe vábi bo má z toho osoh. Mnohí u nás v sobotu alebo vo sviatok zapaľujú pred obrazom Panny Marie olejovú lampu, tento olej ale kupujú u žida. No to už musím povedať, že je to taká na poly židovská pobožnosť, keď dakto takým židovským olejom chce poctiť Matku Božiu. Veď žid nech si predáva a nech si robí jeho gšefty ale len so židmi. Kreštan čo potrebuje nech si kupuje u kreštana. Kreštan nech drží s kreštanom a nech podporuje kreštana. Potom sa naši kreštanskí kupci a obchodníci nebudú musieť ponosovať. Doposiaľ sme mali u nás dvoch židov, včul sme dostali tretieho z Prešporuku. Máme ich teda viacej než dosť, kde ale vziať peniaze pre nich? Zatváram môj dopis s tým heslom: kreštania, len kreštanovi dávajte tie vaše haliere! *H. P.*

Súbežné vyzvanie. Uh. štátny ústav pre hluchonemých v Budapešti v nasledujúcom školskom roku prijme asi 45 nových žiakov. V prvom rade prijatí budú síce hluchonemí zo sídelného hlavného mesta a z jeho okolia, v druhom rade ale prijmu sa z bár ktorého miesta našej krajiny takí hluchonemí, ktorí útraty vydržievania svojho zabezpečí vedú. Ponevác prijatie do ústavu stáva sa dľa poriadku dorazenia zadaných prosbopisov, radno jest, aby patriční rodičia prosbopisy čím skôr do poslali. Ďalšie vysvetlenie a tlačené formuláre ku prijatiu potrebné zdarma zasiela na žiadosť správa ústavu. (Budapest, VIII., Mosonyi-utcza 8. číslo.)

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjmem láskavé príhlasy o knižočky «*Tridsaťročné jubiläum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svädby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodinco, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiach, dňa 1. mája 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

Najdôležitejšiu pozornosť pri hojení rôzneho poranenia musíme tomu venovať, aby zacelenie rany stalo sa len vtedy, keď všetky nezdravé čiastky sú už odstránené. Na krátko povedano, potrebné je, aby rana hneď od počiatku chránená bola pred všetkým vonkajším zanečistením a aby chladivý účinok prostriedku boľasť zmierňoval. Dobrým domácim prostriedkom je: «Pražská domáca masť z lekárne B. Fragnera, cis. a kráľ. dvorného dodavateľa v Prahe.» Snadno ju obdržať a je k dostaniu táže «Pražská domáca masť» i v tunajších lekárňach. Vidz inzerát.

Jedna fabrika na štoffy pre nemožnosť platenia poverila «Országos Posztókiteli Áruház» Budapest, VII/8. Rottenbiller-utcza číslo 4/B s tým, aby svoju veľkú zásobu štoffov niže vopred ustálenej ceny odpredala, preto vyšspomenutá firma ustálila, že pošle na vidiek dobierkou za 5 zlatých na jedny úplné mužské šaty, 3 metre, najjemnejšieho čierneho, tmavo-modrého, barnavého alebo šedého štoffu alebo práve v tých istých farbách kamgarnu. To tedy odporúča tento «Áruház», aby ste čím skôr objednať z tých jemných látok, lebo hotovosť, ako to predvidieť, nebude dlho trvať.

Púť do Maria-Remete. Budúcu nedeľu, totiž dňa 21-ho mája ráno o poldnovej hodine ide z hlavnomestského chrámu Jozefovského púť do Maria-Remete. Ku pobožnosti tejto povolávajú sa všetci veriaci celého okolia budapešťanského. Na milostnom mieste sprievodca púte slúžiť bude sv. omšu a držať bude kázeň. V čas nepriaznivého počasia odloží sa púť na 28-ho mája. *Vincenc Jonec, spevák.*

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

F. B. Zsolna. Vytrvajte! Ľudová strana vyhrala u vás. Vidíte, čo urobila svornosť mešťanov? Rozširujte «Kresťana».

H. M. Námesztó. A čo vy tam nič okolo toho «Kresťana?» Nože sa už raz značným počtom odhodlajte ku tej ľudovej strane a čítajte i rozširujte jej časopisy.

Obernacht. Železničná čiara Oderberg—Budapešť. Ostaňte ľudákom a držte «Kresťana» a uveríme vám, že vás nepokrstili zahybáčkom.

Spisy redakcii zaslané.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: «*Katholikus Budapest*». V tejto knižke najdete dopodrobna opísané všetko to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Koľko je tu kostolov, koľko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolícke sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného najdete v nej. Kto je v Pešti neznámy, keď príjde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atď. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hláste sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: «*Regnum Marianum*». *Budapest, VII., Damjanich-utca 50.*

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 18'10—18'75, peštianska K 18'05—18'65, belehradská K. 18'05—18'65, banátska (77 kilogramová) K. 17'90—18'65. — *Raž*: K. 14'35—14'55. — *Jačmeň* na kím K. 14'35—15'00. — *Ovos*: prvotriedny 14'60—15'00, druhotriedny 14'40—14'60. — *Kukurica*: K. 15'40—15'60. *Repica*: K. 22'50—23'00. — *Prosó*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	28'60	27'60	26'80	26'00	25'20	24'80	23'70

č.	7	7½	8
K.	22'00	20'00	15'20

Otruby: K. 13'80, hrubé K. 13'80.

Datelinové semä: lucerna K. 94'00 do 110'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 09'60—10'60, žlté K. 9'00—10'00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 27'00—28'00, tmavý K. 18'00—19'00, drobný K. 28'00—29'00, tarkavý K. ———.

Hrach: K. 31'00—41'00. — *Šošovica* veľká čistá K. 40'00

44'00. — *Konopné semä*: K. 27'75—28'00. — *Lanové semä*: prima K. 18'00—19'00. — *Rasca*: K. 62'00—64'00. — *Mak*: sivý K. 53'00—54'00, modrý K. 56'00—57'00. — *Ladník*: K. 14'00 do 15'50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 82'50—83'00, kockový K. 84'00—84'50, kandis biely K. 84'00, žltý K. 81'50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 42'50 ruský (***) K. 41'00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 23'00—87'00, slavonský (1904) K. 00'00—00'00 za 100 kilogr.

Len 4 zl.

zašlem každému elektrické s pozlátenými deklami remontuar-hodinky na dobierku alebo za vopred poslané 4 zl. a zavazujem sa behom 8 dní hodinky nazpät prijat a ich cenu primavrátif, keďže by hodinky nezodpovedaly. Elektrické zlatodeklové remontuar-hodinky opatrené sú tromi pružnými deklami a zlatu podobnou, lesk nemiacaou schránkou, ktorá je cestou elektriky so 14 karátovým zlatom obtiahnutá, tak že ich od drahých zlatých hodiniiek nemožno rozoznať a potrvajú za roky. Tieto hodinky opatrené sújemným pozláteným sostavením a za dobré chodenie ich prijmesa triročná písomná záruka. Ku Každým hodinkám dáva sa jedno kožené vrecúško.

Jediný rozposielateľ na dobierku je len **LEO LATEINER**, sklad fabrických hodiniiek. Viedeň, I., Wollzeile 17—29. III.

Na próbu 8-dňovú

Každá Gazdina môže byť pišná na svoju kávu!

Kathreiner Kneipp sladová káva

tam, kde kávu pijú, nemože nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte tuto kávu vždy v zatvorených bálkoch známkou »Kathreiner«, a neslobodno nikdy kupovať, čo sa otvoreno dávaža!

Za 5 zlatých

posiela na vidiek s počtovou dobierekou: **krajinský súknový obchod Budapešť, Rottenbiller-u. 4/3. č.** na úplný mužský odev 3 metry dostatsčného súkna fajnového, čiernej, tmavomodrej, sivéj, barnavej farby alebo kamgarnu. Mustrý neposelajú sa pre veľké výdavky.

BRAUÝ^{ho} M^{ariacellské} žalúdkové kvapky

sú všeobecne odporúčané pre ich otužujúci a posilňujúci účinkovanie na tráviacu ústrojnosť: pri nechutik jedlu, tráviacich zmatkoch a iných žalúdkových neduhoch.

V apatičkách výlúčné

Brády-ho žalúdkové kvapky žiadajme

Josef Török apatekár v Budapešti.

Jozef Neškudla

cis. a kr. dvorný fabrikant v **Olomúci** (Morava).
Odporúča vo svojej vlastnej fabrike zhotovené, viacerými biskupskými vrchnosťami najvrúnejšie odporúčané zariadenia a kostolné náčinie,

ako: 1 Kazula z dobrého hodvabného štofu a k tomu potrebné 25—800 K. — 1 Pluvial a ku tomu potrebné 50—800 K. — 2 Dalmatikáty a ku tomu potrebné 50—800 K. — Baldachin a ku tomu potrebné 100—1000 K. — Kostolné zástavy so žrdkou 40—400 K. — Kalichy zo striebra, pozlatené 120—500 K. — Monštrancie úplne zo striebra, pozlatené 450—2000 K. — Kalichy a monštrancie z polovice strieborne za pol ceny. — Kalichy v ohni zlatené 25—35 K. — Najlacnejší zadovažujúci prameň v celom Rakúsko-Uhorsku. — Pre chudobné kostoly 10% -vá zľava. Cenník zdarma! Hotové zariadenia pre výber zašlú sa bezplatne, keďže sa približná cena označí.

Poranenie

jakéhohol'vek druhu nutno je chrániť pred zanečistením,

ponevác týmto i z najmenšieho poranenia môže sa vyvinuť rana ťažko zahojiteľná a nebezpečná. Osvedčeným a dobrým prostriedkom ku chráneniu rán je od 40 rokov známa zmäkčujúca a výtažná masť, takzvaná **Pražská domáca masť**, ktorá chráni rany, zánet i bol'asti mierni a javi chladivý účinok a tým ku zraceleniu a hojeniu rán prispieva.

Objednávky vybavujú sa obratom posty.

1 krabica (láhev) 40 halierov. Pri vopred zaslaní 3 K. 16 hal. zasielajú sa 4 krabice, alebo za 4 kor. 60 hal. 6 krabic franko na všetky stanice Rakúsko-Uhorska.

VYSTRACHA! Všetky čiastky obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad:

B. FRAGNER, cis. a kr. dvorný dodavateľ lekární „U čierneho orla“
v Prahe, Malá Strana 203. roh Nerudovej ulice.

Składy v lekárnach celého Rakúska

Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti.

II.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 hl prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach. Z úst. (franko-Zasielka 95 h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler**, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekární **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu fľašu nepošlem.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamenenie a nazpät prijaje pod touto výnimkou dovolenijestli sa na poštové útraty vynahradiá. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Cechy.)

Oznamy * *

* * prijíma

administracia

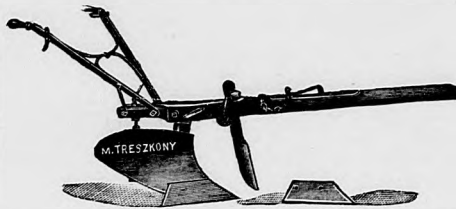
„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

Mám na sklade drevené rúle do studen, vyhotovu jem nové studne a staré reparirujem za ľavnú cenu, a za každú studnu garantirujem. Anton Machala, studnárski majster Jeruzalemska ulica, 325 v Trnave (Nagyszombat).

Páni hospodári!

Len u mňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznávanie hospodárske stroje

ako: mláfačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitese).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte domiest chýrny

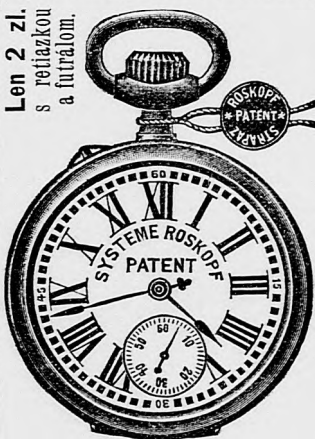
Kráľ'ovský-balsam

Kráľ'ovský balsam, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neduh hneď vyľieči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrny balsamom prekaží sa bolenie hlavy, lámka, pakostnica, reuma, bolenie zubov a chrbita, trhanie v nohách, kolíka, bolenie žalúdka atď: slovom jediný istý liek proti každej nemoci je chýrny Kráľ'ovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovosť. Cena veľkej fľaše 2 kor. s úplným návodom o upotrebení. Môže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apatekára v Debreczene č. 17. Arany egyszaruu gyógyszertár. V Budapešti v Török Jozefovej apatieke, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznaná chýrna hajduska pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najpeknéjšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Na 6 mesačnú próbu

pošlem každému svetochýrné, jedine opravdovné

Len 2 zli. s retiazkou a futrálom.

Roskopf-systémové Patent-Anker Remontoir-hodinky

s povodnou plombou, otvárajúcim vrchnákom ktoré za 36 hodín len jeden ráz treha naliahnuť, majúemálovy ciferník a čiernu imit. ocelovu lebo niklovú schránku. Zavazujem sa zeich v 6 mesiacoch nazpät prijmem a peniaze bez vsetkejsrážky navratim. Tisíce uznávajucich listov dokazuje upot rebiteľnu svetovú

chýrečnost mojich Roskopfhodinok. 3 rocná pisobná záruka. — Pôvodne fabričné ceny s retiazkou a futrálom: 1 kus 2 zli., s duplovaným vrchnákom 3 zli., 40 kr. S podobizňou Jeho Veličenstva kráľa alebo Piusa X. pápeža, uhorskou korunou, pekňým polovníckým alebo krajovým obrazom o 10 korv drahšie. — Rozposielanie na dobiereku vybavuje hlavný sklad Roskopfhodinárskej fabriky. **Max Böhnell** hodinár, Wien, IV., Margarethenstrasse 38. dodavateľ c. a kr. štátnych úradníkov. Vyznačený r. 1904. v Paríži Grand Prix a veľkou zlatou medailon. Najväčšia a najstaršia firma Založená r. 1840. Ponevác jedine ja mám hlavný sklad na opravdivé Roskopf-systémové Patent-Anker-Remontoir-hodinky, tak sú len moje hodinky opravdivý dorobok, ktorú okolnosť tisícami uznávajúcimi listami viem dokazať. Dalej dávam na známosť že som hodinársky majster a nie odkurec. Žiadajte si najnovsi moj cennik, ktorý obsahuje 1000 vyobrazení hodinových a rozličného zlatého a strieborného tovaru fabričnými cenami. Cennik zdarma rozposielam. I.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobírkou zasilá: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. **Jimramov**, Morava. Nehodící se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpět a pen ízevratím; nespokojenosť vylou-čena! — Do 5 Kg. balíka se vejde 7 sukni! **Vzorky zdarma franco!**

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNSKONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

SCHICHT-MYDLO

„Jelen“ **alebo** „Klúč“
so známkou.

Najlepšie a najvýdatnejšie a tak aj najlacnejšie mydlo. Bez
akýchkoľvek škodlivých čiastok!

Vsade k dostaniu!**Vsade k dostaniu!**

Pri kupovaní ale obzvlášte na to pozorujme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom „Schicht“ a s jednou hore označených ochranných známok.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosa generála Devetta	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
z delovej ocele sú:	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.) Pravá novota! Vyznačená koša zfhajúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobytnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Daj Pán Boh milým čitateľom!

Chcete zdravý byť? Alebo chcete upadnúť do trápenia, obzvlášť na dedine, kde nie to na rýchlo lekárska pomoc? Keď nie, vtedy prečítajte si o Fellerovom Elsa-Fluide. Tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid není tajný liek, ktorý je istý a potom aj lacný tak, že i ten najbohatší a najchudobnejší môže ho dostať a užívať za jednu a tú istú cenu. — Dorabateľ je: Eugen V. Feller, lekárnik, Stubica, Templom-utca 18. (Záhrebska stolica), ktorý už viac ako 65.000 povdačností a poistenia dostal takmer z každého kuta krajin sveta.

Takzvan Fellerov Elsa-Fluid, ako je známo, bol už i v Ríme, Paríži, Londóne a v Berlíne na výstavách zlatým medailonom a krížom vyznačený. Dorabateľ Eugen V. Feller, lekárnik vyvolil si už aj jeho cis. a kráľ výsosť Filip Bourbon za jeho dvorného dodávateľa a odtých cias není dávno čo dostal zas strieborný medailon od ústavu «Červeného-Križa». Tého vyznačenie tiež dokazujú to, že na kolko je výborný Fellerov Elsa-Fluid.

Keď tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid s vodou s miešaný, oči, tvár a telo v umívaní potrebujeme, vtedy koža hlavy a zrak očí veľmi sa soslínujú.

Neplačme a nejakajme, keď na mnohé bolesti, ako hlavy bolenia, trha, nie, šušťanie, opuchnutie, pichame atď. trpíme, ale upotrebuje tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid, ktorý po krátkom na tretí si lno v liečení nezdravých čiastkach tela napreduje.

Kto Fellerov Elsa-Fluid každodenne upotrebuje pri umívaní úst, tomu tiež, tráti sa trápiaca bolesť.

Veľký počet poďakovacích listov svedia aj o tom, že Fellerov Elsa-Fluid uľavuje, i krče, dávenie, a vládze i nad slabosťami takmer všetkými. Výborne ale učinkuje pri takých bolestach, ktoré pochádzajú od zleho trávenia; krom toho dodáva chuti k jedlu a tráveniu zlých pokrmov, pokazeného žalúdka; v kašľaní tiež rýchle pomáha ako zdravotníckymi vrchnosťami preskumaní prostriedok. S krz užívanie pomíne aj nočé npotenie, kolika, horúčof a srdea klopanie.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z essencií pri-jermne voňajúcich bylín so známku „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno, „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelami (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza Fluid, Salvator-Fluid, Kotvovy-Fluid, Inda-Fluid, Svetovy-Fluid a volíaka bylina esencija (Kräutergeist) atď.). Nesvedomti ľudia ešte aj ochrannú známku napodobujú, teda aj «ochranná známka» je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». Aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! Zdarma dostanete po každom opätovne objednanom tucte, Elsa-Fluidu 1 flašku. Chraňme sa od napodobnova nia! — Pri 12 flaškách. Menej neposielame.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš 5 korún — hal.

24 „ „ 12 „ „ 8 „ 60 „

36 „ „ 18 „ „ 12 „ 40 „

48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš 16 korún — hal.

60 „ „ 30 „ „ 20 „ „

Kton a žaludkové bolesti a na netrávenie (chuti k jedlu) trpi, tomunaj

200 kilogrammov ťažké ošipané! Kravy, čo dávajú mlieko ako smatanku. Ohnivě kone! Zdravý hyd! Všetko toto znovu dosiahnuť keď sa znamenitý Fellerov zvieraci potravný prách s ochrannou známku Elsa potrebuje a lichve s každodennou krmou podáva. — Tento potravný prách zvyšuje chuť k žraníu nezukuje na žaludok, posilňuje valy, a ldehvu krind. Jedon bálík 1 korunu jestli sa objednáva s Fluidom. Bez Fluidu treba naráz aspon 4 bálíky treba naráz objednať čo pošton 5 korún koštuje.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorabateľa.

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodávateľ jeho cis. a kráľ. výsosťi princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utca 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, v lekárni «Nador» dra Eggera.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Preto potrebo by bolo, aby z tohto lieku vždy pár flašiek pri dome na porúdzi bolo, žeby v prípade potreby, obzvlášť vtedy, keď lekárskej pomoci na blízko nie to, mali sme krýchlemu poskytnúti.

Fellerov Elsa-Fluid žiadnu nebezpečnosť neobsahuje a zato aj mnohí ľudia vyslovujú dobré v ďakonučenie. Následkom prechladutia nŕh zapriimené rany lieči, ako tiež i potenie nŕh! Vyťahne horúosť trpiacich na tele, pomáha proti s vrbeniu a pálení rán. Dobre sa dá upotrebiť ako antiseptikus v čistení rán s vodou.

Výbovne učinkuje v natieraní po ustatom pochode a pri slabosťach.

Dobré matky vedia, prečo chvála Fellerov Elsa-Fluid keď pri umívaní detom rán vidia ten učinok.

Tak same chvála ho aj na prsá a na pluca chori, ktorí v ťažkom dýchaní trpia.

Len jeden jediný pokus je dostatóny! Od pánov lekárov je možno spytať sa, jako treba Fellerov «Elsa-Fluid» aj pri druhých tuna nezpomenutých chorobách upotrebovať, lebo tí daktori, ktorí tento liek vyskúmali, tiež ho svojim chorým odporúčajú.

Lacnota a všestrané upotrebovanie také meno za dovážili Fellerovemu «Elsa-Fluidu», že ešte aj z Ameriky, Afriky i z Austrálie prichodia uznávajúce a poďakujúce listy.

Dorabateľ si v novšom ase postavil

aj v Londíne fabriku (dieľnu).

Pre Rakúsko-Uhorsko sa opravdivý Fellerov Elsa-Fluid jedine len u Eugen V. Fellerov lekárnik (apathekára) v Stubici templom-utca 18. sz. (Záhrebska stol.) dorába, a ta sa majú aj všetky ob-jednávky zasielať.

Ponevác je Fellerov «Elsa-Fluid» natoľko neprekonateľný, predsa ešte mnohí sprobavali ho falšovať, ktoré takéto falsifikacie (padelanie) treba urcite vždy bez všetkého domnievania nazad zaslať (odopreť) a ne nechaj me sa od nižšej ceny, alebo od bárs jakého fluidu, podobného mena oklamať (zaviesť).

lepšie odporúčajú sa Fellerove Re-barbara-Elsa-Pilulky s ochranou známky «Elsa» (Pil. rheichim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Tého pilulky istotne rýchlo a bez bolasti napomáhajú na prehnanie; učinkujú rýchle, isto, bezbolastne, zvyšujú chuť k jedeniu a napomáhajú trávenie, čistia uľavuju ako bóle aj choroby žalúdka trá viacich ústrojov. Obzvlášťne pri zlom trávení, že táčke atď. atď. a pri druhých chybách; dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakolko koža a druhé ústroje pohybujú sa. Veľký počet povdačných listov. Mnoho pochvali o užívaní piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdivé, keď na žltó zabarvených škatulkách nachodi sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“. 6 škatuliek stojí 4 kor., a 12 škatuliek stojí 7 kor. 60 fill.

Mnoho som trpela na žaludkové krče, na bolenie zubov a mojich zamrzých nŕh, ale odkedy upotrebujem «Fellerov Elsa-Fluid» teším sa najlepšiemu zdraviu. Aj druhých upozorním na tento výtečný prostriedok, ktorý mna a aj mnohých mojich známých oslobodil od bolesti.

Gurahoncz.
Katarina Lukhaub, baba.